

vody rozluky taxativně, a že mezi důvody těmi není uvedena manželská nevěra. Z toho však ještě neplyne, že by manželská nevěra nemohla býti příčinou rozvratu manželství. Zákon o rozluce manželství kromě ostatních důvodů rozlukových v §u 13 vypočítaných stanoví v § 13 lit. h), že lze vymoci rozluku vůbec tehdy, nastal-li tak hluboký rozvrat manželský, že na manželech nelze spravedlivě požadovati, aby setrvali v manželském spojení; tím ustanovením dává zákon právo soudu, by posoudil, zda jest v tom kterém případě naléztí na rozluku manželství přes to, že se ten, kdo se jí domáhá, nedovolává žádného z důvodů zákonodárcem výslovně uvedených. Jest tedy nesprávným názor odvolacího soudu, že by bylo proti intenci zákona, ba dokonce jaksi obejitím jeho, kdyby nějaké činění neb opomenutí manželovo, jež není uznáno za platný rozlukový důvod, bylo druhým manželem podřaděno pod důvod dle §u 13 lit. h), čímž by pak oklikou byla poskytnuta možnost dosíci rozluky. Právě proto, že zákon vedle ostatních rozlukových důvodů uvádí i hluboký rozvrat jako další důvod rozlukový, nelze obmezovati pojem hlubokého rozvratu pouze na ty případy, kdy dán jest jeden z ostatních důvodů rozlukových; kdyby zákon byl býval názoru, který hájí rozsudek soudu odvolacího, bylo by bývalo zbytečno, aby hluboký rozvrat uváděl jako zvláštní důvod rozluky manželské. Může tedy nevěra manželská býti příčinou hlubokého rozvratu manželství, a byla-li takového rázu, že nelze spravedlivě po klamaném manželovi žádati, aby setrval v manželském spojení, může i zakládati rozlukový důvod §u 13 lit. h) rozl. zák. Soud odvolací přehlíží však, že kromě nevěry žalované, jež v rozsudku první stolice jest správně hodnocena jako překážka dalšího spoluzití stran, jsou zde ještě jiné okolnosti, z nichž duvodně nutno souditi na hluboký rozvrat manželství. Oba manželé nepěstují manželských styků již od března 1920, žalovaná žalobci nevařila a proto týž si musil obstarati jídlo jinde — že by žalovaná k vedení domácnosti byla ochotnou, neodpovídá spisům, a právem to vytýká dovolání podle §u 503 čís. 3 c. ř. s., — pro nevěru žalované docházelo mezi oběma manžely k prudkým výstupům, přes to však žalovaná dle zjištění soudu první stolice setrvala v důvěrném poměru k N-ovi, žalovaná se dle téhož zjištění již v roce 1919 o žalobci vyjádřila, že se jí zprotivil a kdyby k ní přišel, že by mu vyškřábala oči. Ze všeho toho právem nutno souditi, že mezi stranami nastal takový vzájemný poměr, že po nich nelze spravedlivě žádati, aby setrvali ve společenství manželském, že tedy důvod rozluky dle §u 13 lit. h) rozl. zák. jest dán.

Čís. 2366.

Lehká, pomíjející manželčina hysterie není důvodem k rozvodu.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 1041/22.)

Žalobu manžela na rozvod manželství od stolu a lože pro manželčinu hysterii procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dle zjištění nižších soudů jest žalovaná (dovolatelka) obvykle hysterické povahy (konstituce), jež projevuje se v nestálosti povahy, v dráždivosti a vrtkavosti nálady. Tato hysterie vystupňovala se u ní důsledkem duševního podráždění a nápotomního těhotenství v t. zv. hysterickou psychosu, pro kterou na to žalovaná koncem dubna 1921 dodána byla do ústavu choromyslných, kdež pobyla až do 3. září 1921, kdy byla z ústavu propuštěna jako vyléčená z hysterické psychosy. Obvyklou hysterií trpí nadále, hysterie její není však dle posudku znalce hysterií těžkou po rozumu §u 13 g) zák. rozl. ani trvalou; k vypuknutí psychosy přispěla dle posudku obava žalované, že si ji žalobce nevezme, jakož i žalost nad tím, že od ní odešel. Znalec projevil arcit' názor, že život manželský s osobou takto hysterickou jest velmi těžký, přes to však nemůže se nejvyšší soud přidati k názoru druhé stolice, že lze tuto hysterii uznati za oprávněný důvod k rozvodu. Obdoba, kterou odvolací soud činí vzhledem na jiné, shora naznačené důvody rozvodové, není dosti případnou, neboť důvody ty spočívají na podstatně odlišné skutkové podstatě. V tomto případě jde o to, zda chorobné povahové založení žalované, které arcit' na soulad manželského spoluzití může rušivě působiti, může býti uznáno za spravedlivý důvod k rozvodu; pro vyřešení otázky té je případnějším zkoumati věc s hlediska příbuzných důvodů, které § 109 obč. zák. příkladmo uvádí pro rozvod a § 13 zák. rozl. taxativně pro rozluky. Dle §u 109 obč. zák. jest důvodem k rozvodu trvající, s nebezpečím nákazy spojená vada tělesná a dle §u 13 g) rozl. zák. platí za důvod k rozluce trvale nebo periodicky probíhající choroba duševní, jež trvá 3 léta, těžká duševní degenerace vrozená nebo získaná, čítaje v to t ě ť ť k o u hysterii, pijáctví atd., jež trvá 2 léta, padoucí nemoc, trvající aspoň rok s nejméně 6 záchvaty v roce nebo s přidruženou duševní poruchou. § 109 obč. zák. uznává tedy důvodem k rozvodu jen takovou nemoc, jež je povahy trvalé a kromě toho spojena s nebezpečím nákazy, ohrožujícím i zdraví druhého manžela; typickým příkladem jsou nemoci pohlavní, zpravidla delšího trvání a hrozící druhému manželi nákazou a tím i trvalejší ujmovou na zdraví. Výpočet nemocí v §u 13 g) zák. rozl. a předpisy o vlastnostech jejich poukazují k tomu, že jako důvod rozluky lze připustiti jen nemoci zvlášť těžké, které dle povahy a vlivu na manželský svazek a manželské společenství a dle svých následků pro budoucnost (degenerace potomstva) právní i mravní účel manželství přímo ve zmar uvéstí jsou způsobilý. Hysterie, kterou je žalovaná stížena, nevyhovuje však ani v obdobném pojetí hlediskům oněch zákonných ustanovení. Hysterie ta není ani těžkou ani trvalou a poukazuje-li odvolací soud na útrapy, které toto chorobné založení druhému manželi v manželském společenství přivoditi může, dlužno k tomu zřetel míti, že chorobné projevy v chování žalované, pokud byly ve sporu zjištěny, datují se z doby, kdy u ní propukla hysterická psychosa, z níž je nyní vyléčená, a to z příčin, ke kterým žalobce sám částečně podnětu zavedl, dále že útrapám těmito aspoň částečně lze předejiti vhodným uzpůsobením chování druhého manžela. Tento ohled ostatně nemůže býti jedině směřodátným pro

právní posouzení věci. I jiné choroby mnohdy vleklé, trapné i s nebezpečím pro zdraví okolí spojené, jež některého z manželů stihnou, působí rušivě na manželské spolužití a přinášejí druhému manželovi mnohdy velmi těžké útrapy, maříce úplně veškerý prospěch manželství a přes to nemůže se manžel z takových důvodů domáhati rozvodu. Kdyby tomu mělo býti jinak a kdyby těmto zřetelům dovolen býti měl průchod, zejména když by se směl manžel domáhati zrušení manželského společenství, jakmile se manželství z takovýchto nahodilých příčin začalo pro něj utvářovati nepříznivě, pozbylo by manželství úplně své mravní hodnoty, již mu právní řád přiznává, a kleslo by v dalších důsledcích takové zásady k významu jakéhosi dočasného sdružení rozvížitelného dle toho, jak tomu kterému manželovi prospívá nebo škodí.

Čís. 2367.

Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

Jest protismluvním činem, sesadil-li zaměstnavatel zaměstnance bezdůvodně z vedoucího místa, třebas mu ponechal služební požitky v neztenčené výši.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 1069 22.)

Žalovaná lázeňská společnost přijala žalobce 27. dubna 1920 do služeb jako vrchního strojmistra za měsíční služné 850 Kč kromě naturálních požitků. Stanovena čtvrtletní výpověď, jež mohla býti dána až po sezoně, a služební poměr smluven byl na dobu 5 let, počínajíc 1. lednem 1921, v kteréžto době nelze žádné ze smluvních stran služební poměr zrušiti, mimo případy uvedené v zákoně o obchodních pomocnících. Dopisem ze dne 1. srpna 1921 oznámila žalovaná žalobci, že tímto dnem ustanovuje zodpovědným strojmistrem B-a, žalobce pak že pro všeobecnou nezpůsobilost přiděluje k pracím v dílně, a že práce ty mu bude napříště určovati B. Žalobce spatřoval v tomto dopisu předčasné a bezdůvodné zrušení služebního poměru a domáhal se zaplacení služného od tohoto dne až do dne 31. prosince 1925, kdy služební poměr měl ukončiti, a jež stalo se okamžikem zrušení poměru služebního dle §u 29 zákona o obch. pomocnících s platným. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* žalobu zamítl. *D u v o d y:* Soud neshledal obsah dopisu ze dne 1. srpna 1921 takovým, že by z něho mohlo býti usuzováno na zrušení služebního poměru. Nejen že slovo »zrušení služebního poměru« nebo »propuštění« a pod. v něm vubec nepřichází, nelze z jeho stylisace vyčísti, že strana žalovaná měla úmysl žalobce propustiti, naopak, přiděluje ho k pracím v dílně, ponecháva ho tedy ve svých službách. Že zbavila ho místa vrchního strojmistra, na něž služební smlouva puvodně zněla, není dojista propuštěním ze služby, nýbrž pouhou oprávněnou disposicí zaměstnavatelovou, proti níž žalobce nemůže činiti námitky, zvláště když jeho služební požitky tím nedoznaly újmy. Žalobce nepovažoval tento dopis ani sám za zrušení služebního poměru, ježto docházel přes to po celý srpen 1921 do práce a teprve dnem 1. září 1921